

C/2024/870

6.2.2024

**Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Dodatne ugotovitve o ekonomski politiki
euroobmočja 2023**

(mnenje na lastno pobudo)

(C/2024/870)

Poročevalec: **Manthos MAVROMMATIS**

Sklep plenarne skupščine	23. 3. 2023
Pravna podlaga	člen 52(2) Poslovnika (mnenje na lastno pobudo)
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Datum sprejetja na seji strokovne skupine	5. 10. 2023
Datum sprejetja na plenarnem zasedanju	25. 10. 2023
Plenarno zasedanje št.	582
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	117/0/0

1. Sklepi in priporočila

1.1 Evropski ekonomsko-socialni odbor (EESO) priporoča, naj bo denarna politika Evropske centralne banke (ECB) tudi v prihodnje stalno prilagojena ekonomskim podatkom, da bi srednjeročno dosegli cilj stabilne 2-odstotne inflacije in hkrati obvladovali tveganje pretirane strogosti. Slednja bo nedvomno povzročila negativne posledice za gospodinjstva in podjetja, zmanjšala vzdržnost posojil in dostop do njih ter ovirala naložbe za boj proti podnebnim spremembam.

1.2 Bonitetni pristop ECB je priporočljiv zlasti v sedanjih gospodarskih razmerah skršene gospodarske rasti in tveganja recesije v več državah članicah. Vendar so projekcije glede najprimernejše politike ECB zelo zapletene, saj je treba najti ravnovesje med zniževanjem vztrajno visoke inflacije in izogibanjem bližajoči se recesiji v času, ko še vedno vlada velika negotovost na ključnih področjih politike.

1.3 EESO podpira predlog Evropske komisije, da bi države euroobmočja uskladile svojo fiskalno politiko z monetarno politiko ECB, da bi se lahko z njo v okviru usklajenega pristopa uspešno spopadli z inflacijo.

1.4 V zvezi z vprašanjem energije EESO opozarja na še vedno prisotno negotovost v smislu geopolitičnih tveganj in tveganj, povezanih z oskrbo z energijo, pri čemer cene ostajajo zgodovinsko visoke, četudi se zdijo bolj uravnotežene kot v preteklosti. EU bi zato morala pospešiti širšo diverzifikacijo oskrbe z energijo.

1.5 EESO je zaskrbljen zaradi visoke inflacije, ki naj bi leta 2023 znašala 5,6 %, zlasti zaradi inflacije v živilskem sektorju, kjer se konkurenca v nekaterih državah članicah ne zdi vedno močna.

1.6 EESO ugotavlja, da bi morala postopna odprava začasnih okvirov za državno pomoč, ki jo Komisija že načrtuje, privedi do bolj ciljno usmerjenih ukrepov z izboljšano zasnovo, učinkovitostjo in cenovno dostopnostjo, da bi ohranili konsolidacijo notranjega trga, saj imajo države članice različne zmogljivosti za dodeljevanje državne pomoči.

1.7 EESO je seznanjen s priporočilom Sveta ECOFIN o ekonomski politiki euroobmočja, v katerem je navedeno, da bi v sedanjih razmerah „široka fiskalna ekspanzija v podporo povpraševanju še povečala inflacijski pritisk“. Fiskalne politike bi bilo zato treba med državami članicami ustrezno razlikovati glede na različni položaj njihovih javnih financ.

1.8 EESO poudarja, da so potrebni ciljno usmerjeni fiskalni ukrepi, ki bodo podpirali ranljive osebe in podjetja, zlasti zaradi zaščite delovnih mest in človeškega kapitala, ter ohranjali cenovne signale in dajali spodbude za zmanjšanje porabe energije. Ustrezno je treba podpreti tudi zadostne ravni naložb v raziskave, razvoj in inovacije, da se poveča produktivnost in spodbudi rast realnega gospodarstva ter ohrani konkurenčnost.

1.9 EESO pozdravlja zakonodajne predloge Komisije za reformo ekonomskega upravljanja EU prvič po finančnih krizah, pri čemer ugotavlja, da bosta za uspeh prenovljenega okvira odločilna prevzem odgovornosti držav članic za ta proces in učinkovitost novih pravil.

1.10 EESO izraža zadovoljstvo zaradi relativne odpornosti trga dela, ki je razvidna iz najnovejših podatkov, čeprav je brezposelnost mladih v več državah članicah precejšnja, realne plače pa so pod velikim pritiskom. Kot je ugotovila ECB, bi se morale na trenutno zaostrenem trgu dela nominalne plače zvišati, da bi lahko realne plače ponovno pridobile del svoje kupne moči.

1.11 Glede na nenehno inflacijo in njene negativne učinke na realne plače EESO meni, da bi se morali socialni partnerji in vlade pogajati in dogovoriti o nacionalnih paktih o dohodkih, da bi zmanjšali inflacijo brez ogrožanja naložb in rasti, ter da bi morali te pakte spremljati ciljno usmerjeni ukrepi za podporo ranljivim skupinam prebivalstva.

1.12 EESO meni, da bo učinkovito izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost tudi v preostalem obdobju ključnega pomena, in poziva k temeljiti oceni učinka financiranih projektov, da bi bili ti usklajeni z dolgoročnimi cilji in bi dejansko prispevali k okrevanju in odpornosti.

1.13 EESO tudi spodbuja ECB in nacionalne vlade, naj poleg sprememb obrestnih mer uvedejo alternativne podporne ukrepe in ustrezne pobude za čimprejšnje znižanje inflacije, zlasti glede na to, da so med njenimi glavnimi dejavniki znatna izkrivljanja in motnje na strani ponudbe.

1.14 EESO izraža zaskrbljenost zaradi stanja gospodarstva euroobmočja po septembrskem zvišanju obrestnih mer ECB in poudarja, da bi se bilo treba na podlagi sedanjih gospodarskih načel izogniti njihovem nadaljnjemu zviševanju. Izziv za vse oblikovalce politik v tem trenutku je, da ocenijo, kako hitro bo mogoče obrestne mere začeti zniževati.

2. Ozadje

2.1 Evropsko gospodarstvo zmerno raste. Nižje cene energije (z izjemo nafte), zmanjšanje omejitev v dobavni verigi in močan trg dela so v prvem četrtletju 2023 dejansko zagotovili zmerno rast in preprečili recesijo. Vendar se glede na najnovejše gospodarske podatke zdi, da je recesija zdaj spet bolj verjetna.

2.2 Na podlagi poletne gospodarske napovedi Komisije so se obeti za rast gospodarstva EU znižali na 0,8 % v letu 2023 (1,0 % v vmesni spomladanski napovedi) in na 1,4 % v letu 2024 (1,7 % spomladi). Negativni trendi so podobni v euroobmočju, saj naj bi rast BDP v letih 2023 in 2024 znašala 0,8 % oziroma 1,3 %.

2.3 Inflacija naj bi se v obdobju, ki ga zajema napoved, še naprej zniževala in naj bi znašala 5,6 % v letu 2023 in 2,9 % v letu 2024 v celotnem euroobmočju, zaradi česar je potrebno ustrezno ukrepanje ECB v smislu denarne politike. Ker je inflacija še vedno visoka, kar vzbuja zaskrbljenost zlasti v živilskem sektorju, kjer se konkurenca v nekaterih državah članicah ne zdi vedno močna, se bodo pogoji financiranja še zaostрили. Nadalje bodo, četudi naj bi se ECB in druge centralne banke po pričakovanjih razmeroma kmalu približale koncu cikla zviševanja obrestnih mer, nedavni pretresi v finančnem sektorju v ZDA in Švici verjetno vplivali na stroške in enostavnost dostopa do posojil.

2.4 Negativni vpliv ruske vojne agresije proti Ukrajini na račune za energijo po vsej EU se je izkazal za manj motečega, kot je bilo sprva napovedano, in sicer zaradi blage zime in hkratne hitre diverzifikacije oskrbe z energijo ter znatnega zmanjšanja porabe plina, kar je privedlo do nižjih cen.

2.5 Kot je Komisija že poudarila v svoji spomladanski gospodarski napovedi, se je zaradi močne nominalne rasti in odprave preostalih ukrepov, povezanih s pandemijo, skupni javnofinančni primanjkljaj v EU v letu 2022 zmanjšal na 3,4 % BDP, čeprav je imela postopna odprava takih programov posledice predvsem za šibkejši dele prebivalstva.

2.6 Dinamičen trg dela prispeva k odpornosti gospodarstva EU, pri čemer je brezposelnost v EU marca 2023 dosegla rekordno nizko raven 6,0 %, ob tem pa je bilo mogoče zabeležiti tudi visoki stopnji udeležbe na trgu dela in zaposlenosti. Hkrati pa še vedno primanjkuje delovne sile, zlasti visoko usposobljenih delavcev. Kljub vsemu je brezposelnost mladih v več državah članicah še vedno visoka, realne plače pa so zaradi visoke inflacije pod velikim pritiskom.

2.7 Pričakuje se, da se trg dela EU na počasnejšo gospodarsko rast ne bo izraziteje odzval. Rast zaposlovanja naj bi letos znašala 0,5 %, nato pa naj bi se leta 2024 znižala na 0,4 %. Stopnja brezposelnosti naj bi ostala malo nad 6 %.

2.8 EESO je v nedavnem mnenju ⁽¹⁾ zavzel stališče o ekonomski politiki, ki naj bi se izvajala v euroobmočju. EESO je to mnenje pripravil na podlagi svojega prejšnjega mnenja, pri čemer je posodobil svoje stališče na podlagi najnovejšega razvoja dogodkov in podatkov.

3. Splošne in posebne ugotovitve

3.1 EESO ugotavlja, da je ECB na svoji septembrski seji zvišala obrestne mere za vloge za 25 bazičnih točk na 4 %, s čimer je bila zabeležena najvišja raven doslej. ECB je po svoji julijski seji že zmanjšala napovedi rasti za naslednja tri leta in opozorila, da je Svet ECB odločen zagotoviti, da se bo inflacija pravočasno vrnila na 2 %, kar je srednjeročni cilj.

3.2 Ker bodo morda obrestne mere zaradi vztrajnosti inflacije višje od pričakovanih dlje časa, EESO priporoča, da se denarna politika stalno prilagaja ekonomskim podatkom, da bi dosegli cilj ECB glede stabilne 2-odstotne inflacije in hkrati obvladovali tveganje pretirane strogosti. Slednja lahko dejansko povzroči negativne posledice za gospodinjstva in podjetja, zmanjša vzdržnost posojil (več slabih posojil) in dostop do njih (zlasti za MSP) ter ovira naložbe za boj proti podnebnim spremembam.

3.3 Bonitetni pristop je priporočljiv zlasti v sedanjih gospodarskih razmerah skršene gospodarske rasti in tveganja recesije v več državah članicah. Vendar so projekcije glede najprimernejše politike ECB zelo težavne, saj je treba najti zapleteno ravnovesje med zniževanjem vztrajno visoke inflacije in izogibanjem bližajoči se recesiji v času, ko še vedno vlada velika negotovost na ključnih področjih politike.

3.4 Kot je EESO navedel v svojem prejšnjem mnenju ⁽²⁾, podpira predlog Komisije, naj države euroobmočja uskladijo svojo fiskalno politiko z monetarno politiko ECB. Usklajevanje na tem področju je pomembno za podpiranje monetarne politike, ki bo lahko učinkovito obvladovala inflacijo v okviru skladnega pristopa, še zlasti ker je trenutna inflacija delno posledica znatnih izkrivljanj in motenj na strani ponudbe.

3.5 V zvezi s cenami energije EESO opozarja na še vedno prisotno negotovost v smislu geopolitičnih tveganj in tveganj, povezanih z oskrbo z energijo, pri čemer cene ostajajo zgodovinsko visoke, četudi so zdijo bolj uravnotežene kot v preteklosti. EU bi zato morala pospešiti širšo diverzifikacijo oskrbe z energijo in še naprej zmanjševati odvisnost od uvoženih fosilnih goriv v okviru že začetega procesa zelenega prehoda.

3.6 EESO ugotavlja, da je Komisija z začasnim okvirom za krizne razmere in prehod omilila pravila o državni pomoči, da bi se med drugim lahko soočili z zvišanjem cen v energetskega sektorja po napadu na Ukrajino. S takšnimi ukrepi je bilo mogoče ustrezno podpreti podjetja, zlasti MSP, v težkih razmerah. Vendar je treba opozoriti, da se zmožnost držav članic, da dodelijo državno pomoč, močno razlikuje, kar je v zadnjih letih ustvarilo velika razhajanja. To lahko vpliva na konsolidacijo notranjega trga, saj imajo nekatere države članice več finančnih sredstev in več zmogljivosti za njihovo uporabo kot druge. Postopno opuščanje začasnega okvira, ki ga Komisija že načrtuje, bi zato moralo privedi do bolj ciljno usmerjenih ukrepov, ki bodo bolj zasnovani ter bolj učinkoviti in cenovno dostopni.

⁽¹⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (COM(2022) 782 final) (UL C 140, 21.4.2023, str. 58).

⁽²⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (COM(2022) 782 final) (UL C 140, 21.4.2023, str. 58).

3.7 EESO je seznanjen s priporočilom Sveta ECOFIN o ekonomski politiki euroobmočja ⁽³⁾, v katerem je navedeno, da bi v sedanjih razmerah „široka fiskalna ekspanzija v podporo povpraševanju še povečala inflacijski pritisk“. Fiskalne politike bi bilo zato treba med državami članicami ustrezno razlikovati glede na različni položaj njihovih javnih financ. Ob tem bo odgovorna fiskalna konsolidacija podpirala monetarno politiko, kar bo ECB omogočilo pospešitev procesa zniževanja obrestnih mer.

3.8 Sočasno so potrebni ciljno usmerjeni in začasni fiskalni ukrepi, ki bodo podpirali ranljive osebe in podjetja, zlasti zaradi zaščite delovnih mest in človeškega kapitala, ter ohranjali cenovne signale in dajali spodbude za zmanjšanje porabe energije. Ustrezno je treba podpreti tudi zadostne ravni naložb v raziskave, razvoj in inovacije, da se spodbudi rast realnega gospodarstva, poveča produktivnost in ohrani konkurenčnost. Pri tem je ključnega pomena tesno usklajevanje odzivov politike med državami članicami.

3.9 EESO pozdravlja zakonodajne predloge Komisije ⁽⁴⁾ za reformo ekonomskega upravljanja EU prvič po finančnih krizah. Cilj novih pravil je okrepiti vzdržnost javnega dolga ter z reformami in naložbami spodbujati trajnostno in vključujočo rast v vseh državah članicah. Po mnenju EESO bodo za uspeh prenovljenega okvira odločilni prevzem odgovornost držav članic za ta proces in njihova zavezanost ter učinkovitost novih pravil.

3.10 EESO ceni načrt Komisije za ohranitev referenčnih vrednosti v zvezi s 3-odstotnim deležem javnega primanjkljaja glede na BDP in 60-odstotnim deležem javnega dolga glede na BDP, vendar poudarja, da morajo fiskalno-strukturni načrti zagotoviti, da se delež javnega dolga glede na BDP zmanjša ali ostane na preudarni ravni. Prav tako podpira osredotočenost Komisije na neto primarne odhodke kot glavni ocenjevalni parameter novega ekonomskega upravljanja ⁽⁵⁾. Hkrati je zaskrbljen, da bodo javne naložbe v novem okviru preveč omejene. Zato poziva k možnosti prednostne obravnave javnih naložb, namenjenih pospeševanju zelenega in digitalnega prehoda, pa tudi naložb na področju obrambe.

3.11 EESO je svoje stališče o predlogu Komisije o ekonomskem upravljanju podal v mnenju ECO/622 ⁽⁶⁾, v katerem je pozdravil opredelitev različnih nacionalnih poti do vzdržnosti javnih financ s fiskalnimi in strukturnimi načrti, ki temeljijo na kompromisih med evropskimi in nacionalnimi organi. Meni, da sta za nacionalno odgovornost za te zaveze, ki je del bolj demokratičnega razumevanja ekonomskega upravljanja EU, potrebna večja vključenost nacionalnih parlamentov ter lokalnih in regionalnih oblasti, kakor tudi sodelovanje socialnih partnerjev in organizacij civilne družbe v formalnih postopkih posvetovanja.

3.12 EESO izraža zadovoljstvo zaradi relativne odpornosti trga dela, ki je razvidna iz najnovejših podatkov, vendar je hkrati zaskrbljen zaradi zelo razširjenih težav, s katerimi se soočajo podjetja pri zaposlovanju kvalificiranih delavcev ⁽⁷⁾. V zvezi s tem poudarja, da je bistveno hitro izvajanje priporočil iz *Poročila o razvoju na področju zaposlovanja in socialnih zadev v Evropi*, ki v enem izmed poglavij obravnava pomanjkanje delovne sile ter vrzeli v znanjih in spretnostih v EU ⁽⁸⁾.

⁽³⁾ Priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja, 6. januar 2023.

⁽⁴⁾ Nova pravila ekonomskega upravljanja, primerna za prihodnost

⁽⁵⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Sporočilo o usmeritvah za reformo okvira ekonomskega upravljanja (COM(2022) 583 final) (UL C 146, 27.4.2023, str. 53).

⁽⁶⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o učinkovitem usklajevanju ekonomskih politik in večstranskem proračunskem nadzoru ter razveljavitvi Uredbe Sveta (ES) št. 1466/97 (COM(2023) 240 final – 2023/0138 (COD)) – Predlog uredbe Sveta o spremembi Uredbe (ES) št. 1467/97 o pospešitvi in razjasnitvi izvajanja postopka v zvezi s čezmernim primanjkljajem (COM(2023) 241 final – 2023/0137 (CNS)) – Predlog direktive Sveta o spremembi Direktive 2011/85/EU o zahtevah v zvezi s proračunskimi okviri držav članic (COM(2023) 242 final – 2023/0136 (NLE)) (UL C, C/2023/880, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/880/oj>).

⁽⁷⁾ *Survey on the Access to Finance of Enterprises (SAFE)* (Raziskava o dostopu podjetij do financiranja (SAFE)).

⁽⁸⁾ Komisija v poročilu ugotavlja, da je pomanjkanje delovne sile ter znanj in spretnosti še vedno prisotno, in preučuje možne načine za njegovo odpravo

3.13 Glede na nenehno inflacijo in njene negativne učinke na realne plače EESO meni, da bi se morali socialni partnerji in vlade pogajati in dogovoriti o nacionalnih paktih o dohodkih, da bi zmanjšali inflacijo brez ogrožanja naložb in rasti, ter da bi morali te pakte spremljati ciljno usmerjeni ukrepi za podporo ranljivim skupinam prebivalstva⁽⁹⁾.

3.14 Kot je bilo že omenjeno⁽¹⁰⁾, se zelo priporoča hitro izvajanje direktive o minimalnih plačah v državah članicah, da se doseže trden in pravičen trg dela, ki bo ohranil kupno moč plač v težkih časih visoke inflacije. Učinkoviti in ciljno usmerjeni ukrepi držav članic pri izvajanju direktive so pri tem ključnega pomena in bi lahko privedli do večje konvergence po vsej EU.

3.15 EESO meni, da sta nedavna bančna kriza v ZDA in primer banke Credit Suisse v Evropi pokazali, da je treba hitro obvladati tveganje širjenja negativnih posledic in izgube zaupanja vlagateljev in deponentov v primeru bančnih kriz. Pojavila se je tudi potreba po prožnosti pri razvoju rešitev za vsak primer posebej. EESO zato, kot je to že poudaril v enem izmed prejšnjih mnenj⁽¹¹⁾, ceni nedavno celovito pobudo Komisije za dokončanje pravnega okvira za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge (CMDI), saj je nadgradnja bančne unije ključni korak h krepitvi evropskega enotnega trga v interesu davkoplačevalcev in podjetij. Vendar nekateri resni pomisleki izhajajo iz pomanjkanja nadzora ECB nad pomembnimi deli bančnega sistema EU, kar bi bilo mogoče vsaj delno odpraviti s hitro odobritvijo in izvajanjem pravnega okvira CMDI.

3.16 Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost dobro poteka. Bistveno je, da države članice učinkovito uporabijo razpoložljiva sredstva za izboljšanje svojih gospodarstev pred prihodnjimi izzivi. Izvajanje mehanizma za okrevanje in odpornost ostaja v preostalem obdobju ključnega pomena, prav tako pa bo potrebna temeljita ocena učinka financiranih projektov, da bi zagotovili njihovo skladnost z dolgoročnimi cilji in njihov dejanski prispevek k okrevanju in odpornosti.

3.17 EESO pozdravlja skupna prizadevanja ECB in Komisije za digitalni euro, ki so omogočila objavo svežnja o digitalnem euru 28. junija 2023⁽¹²⁾. Ambiciozen in zahteven cilj, kot je digitalni euro, bi lahko omogočil posodobitev skupne valute v skladu s tehnološkim razvojem, kar bi lahko prineslo koristi državljanom in podjetjem po vsej EU.

3.18 Evropsko gospodarstvo se sooča s številnimi izzivi, povezanimi s trenutno upočasnitvijo svetovne gospodarske rasti, visokimi ravnmi javnega dolga v nekaterih državah, visoko inflacijo in podnebnimi spremembami. Zato EESO poudarja, da so potrebna usklajena prizadevanja vseh nosilcev odločanja in vključevanje ustreznih deležnikov v postopek odločanja o ekonomskih politikah.

4. Najnovejši razvoj dogodkov

4.1 ECB je 14. septembra že desetič zvišala svoje referenčne obrestne mere za 25 točk, pri čemer je njena glavna obrestna mera za vloge dosegla 4 %, kar je najvišje doslej. Ob tem je namignila, da bo to povišanje morda zadnje. EESO je zaskrbljen nad stanjem gospodarstva v euroobmočju, saj to najnovejše povišanje skupaj s prejšnjimi že zdaj škoduje in bo še škodovalo že tako slabim obetom za rast v euroobmočju, kar bi lahko v najslabšem primeru povzročilo stagflacijo.

⁽⁹⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Dodatne ugotovitve v zvezi z letnim pregledom trajnostne rasti 2023 (UL C, C/2024/871, 6.2.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2024/871/oj>).

⁽¹⁰⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Priporočilo za priporočilo Sveta o ekonomski politiki euroobmočja (COM(2022) 782 final) (UL C 140, 21.4.2023, str. 58).

⁽¹¹⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropski centralni banki, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij o pregledu okvira za upravljanje bančnih kriz in jamstva za vloge ter njegovem prispevku k dokončanju bančne unije (COM(2023) 225 final – Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Uredbe (EU) št. 806/2014 v zvezi z ukrepi za zgodnje posredovanje, pogoji za reševanje in financiranjem ukrepov za reševanje (COM(2023) 226 final – 2023/0111 (COD)) – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/59/EU v zvezi z ukrepi za zgodnje posredovanje, pogoji za reševanje in financiranjem ukrepov za reševanje (COM(2023) 227 final – 2023/0112 (COD)) – Predlog direktive Evropskega parlamenta in Sveta o spremembi Direktive 2014/59/EU in Uredbe (EU) št. 806/2014 glede določenih vidikov minimalne zahteve glede kapitala in kvalificiranih obveznosti (COM(2023) 229 final – 2023/0113 (COD)) (UL C 349, 29.9.2023, str. 161).

⁽¹²⁾ Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Digitalni euro ter področje uporabe in učinki statusa bankovcev in kovancev kot zakonitega plačilnega sredstva (UL C, C/2023/860, 8.12.2023, ELI: <http://data.europa.eu/eli/C/2023/860/oj>).

4.2 EESO tudi z zaskrbljenostjo ugotavlja, da je deset zaporednih povišanj obrestnih mer v nekaterih državah članicah že povzročilo recesijo in lahko vanjo hitro potisne še več držav članic ali celo euroobmočje.

4.3 EESO upa, da je ocena predsednice ECB, da so obrestne mere morda dosegle najvišjo raven, pravilna. Po drugi strani izraža zaskrbljenost, saj lahko obrestne mere še dolgo ostanejo visoke, da bi se uspešno borili proti inflaciji. Resnični izziv za vse oblikovalce politik v tem trenutku je ugotoviti, kako hitro bo mogoče obrestne mere začeti zniževati, da bi se izognili zaostrovanju sedanjih pritiskov na gospodarstvo.

4.4 EESO priznava, da so napovedi za inflacijo še vedno visoke in jih je treba obravnavati čim prej, preden bo mogoče kratkoročno zmanjšati obrestne mere, da bi zaščitili podjetja in gospodinjstva. Nadalje spodbuja ECB in nacionalne vlade, naj poleg sprememb obrestnih mer uvedejo alternativne podporne ukrepe in ustrezne pobude za znižanje inflacije v bližnji prihodnosti, zlasti glede na to, da so med glavnimi dejavniki inflacije znatna togost, izkrivljanja in motnje na strani ponudbe.

4.5 EESO ob koncu izraža zaskrbljenost zaradi stanja gospodarstva euroobmočja po septembrskem zvišanju obrestnih mer ECB in poudarja, da bi se bilo treba na podlagi sedanjih gospodarskih načel izogniti njihovemu nadaljnjemu zviševanju.

V Bruslju, 25. oktobra 2023

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Oliver RÖPKE